

PUSTARE U BARANJI (11)

NESTALE I NAPUŠTENE
PUSTARE NA PODRUČJU
BARANJE (istok)

Uvod

Naziv 'pustara' je slavenizirana mađarska riječ "puszta", a označava prostranu ravnicu. Krajem 18. i u 19. st. na području Baranje osnivane su pustare kao posebne proizvodne gospodarsko-socijalne zajednice za poljoprivrednu proizvodnju i sječu šuma; pustare se grade kao urbanistički planirana ruralna naselja. Početkom 21. st. ova vrsta naselja u Baranji zumire zbog više socio-ekonomskih razloga; vremenom nestaju i padaju u zaborav.

Pustara **Bodorfok** (na kojoj je živjelo i radilo na farmi 18 obitelji) je iseljena krajem 1960-tih (nakon poplave 1964.). Ostatke ove pustare prikazuju slike gore. Kako ne postoji fotografija ove pustare njen nekadašnji stanovnik Franjo Petković (danas stanovnik Maribora) - je nacrtao pustaru; **slika desno**.

Vlastelinstvo je u XIX. st. nadničare na pustarama plaćalo radnim žetonima - kovanica od aluminija; avers s oznakom „1" ili „10" merova i revers s nazivom pustare - kojim su oni kupovali potrebštine u lokalnim trgovinama. **Slika lijevo**: radni žetoni pustara: Albertfalu, Dunai, Frigyesföld, Keskenyerdő, Metze, Rampelföld i Bokroshát.

IZ POVIJESNIH ZAPISA I SJEĆANJA
STANOVNIKA NEKADAŠNJIH PUSTARA

Aljmaška - farma rasplodnih junica (400 grla) do 1960. g. kada je požar uništio farmu (ali je stoka spašena).

Brestovac (Alberti majur) osnovan je krajem XIX. st. sjeverno od sela Grabovac; 1914. g. ima je 271 stanovnika.

Budžak pustara (blizu sela Draž); krajem XIX. stoljeća tu su živjele 2 obitelji.

Buziglica - naseljena krajem XIX stoljeća; tu su živjele 3 obitelji. Godine 1914. bilo je 7 stanovnika.

Čakanj - 1960-tih tu su 2 kuće.

Gétapuszta - naseljena oko 1860. a 1880. g. tu živi 38 osoba. Godine 1914. bilo je 34 stanovnika.

Karapanča - vlastelinsko majurstvo osnovano 1860-ih godina; 1914. g. tu je živjelo 113 stanovnika.

Kazuk - Prvi pisani spomen pustare Kazuk datira iz 1842 (živi 9 osoba), a 1914. g. tu je živjelo 7 stanovnika.

Njergeš (blizu Sokolovca) - uzgajališe konja; napuštena krajem 1950-ih kada konji prestaju biti vučna snaga.

Silada - 1 kuća.

Šebešir - majur osnovan oko 1860. (kod Suze) Godine 1914. ima 176 stanovnika, a 1960-tih tu su samo 2 kuće.

Trokut - 1 kuća (2 obitelji).

ZAKLJUČAK

Na ovim pustarama je desetljećima živjelo i radilo po više stotina Baranjaca; tu su bile farme (i skladišta) - koje su funkcionirale u poslovnom sistemu "Belja". U posljednjih 70-tak godina - u procesima: (a) modernizacije poljoprivredne proizvodnje i (b) netransparentne postsocijalističke tranzicije (bez uvažavanja društvenog interesa) - na ovim pustarama se smanjuje niz poslovnih aktivnosti, broj zaposlenih i broj stanovnika te im prijete izumiranje. Istraživanja će se nastaviti.